

Haber-Yorum

Orta Asya'daki Askeri Rejimler “Modernleşme” Sloganı Altında NATO'ya Mı Yöneliyor, Yoksa Yeni Bir Bağımlılık İlişkisine Mi?

Haber:

Pentagon ve ABD Merkezi İstihbarat Teşkilatı'nın (CIA) Kazakistan ordusu ve güvenlik kurumları üzerindeki etkisi artıyor mu? “PolitNavigator” platformunda yayınlanan iddialara göre, Washington, Astana'yı stratejik etki alanına çekiyor ve bu ülke aracılığıyla Orta Asya'nın geri kalan ülkelerindeki nüfuzunu güçlendirmeye çalışıyor. Makale, bu süreçte Azerbaycan'a özel bir rol verilmesiyle birlikte Kazakistan güvenlik kurumları ile ABD'li kuruluşlar arasındaki bağların genişlediğini vurgulamaktadır.

Yorum:

Kazakistan, 1994 yılından beri NATO'nun Barış için Ortaklık Programı'na katılmış ve 2006 yılından bu yana İttifak ile kurumsal işbirliğini derinleştirmiştir. Bugün bu ilişkiler, askeri yükseköğretim, kurmay eğitimi, lojistik ve ordular arasındaki operasyonel uyum gibi çeşitli alanları da kapsamaktadır.

Aynı zamanda Kazakistan, Rusya, Çin, Türkiye ve Avrupa ülkeleriyle askeri-teknik ilişkilerini de geliştirmektedir. Buna binaen mevcut durumun, Kazakistan'ın NATO'ya tamamen geçişi olarak değerlendirilmesi doğru değildir; aksine daha doğru olan, Astana'nın birden fazla kaynağa dayalı askeri bir modernleşme içinde olduğudur. Bunun nedeni ise Rusya'nın Orta Asya'daki askeri ve teknik kapasitesinin zayıflamış olması ve aynı zamanda onun bazı alanlarda modernizasyona ihtiyaç duymasıdır. Bununla birlikte askeri alanda NATO standartlarıyla daha derin bir uyumun stratejik sonuçları, gelecekteki olayların gelişmesine bağlıdır.

Ancak buradaki asıl soru başkadır: Askeri modernizasyon ne zaman harici bir teknolojik ve kurumsal bağımlılığa dönüşebilir? Silah bir ülkeden, iletişim sistemi başka bir ülkeden, istihbarat teknolojisi ve personel eğitimi ise üçüncü bir ülkeden gelirse, bu durum devletin bağımsız kararlar alma gücünü sınırlandırabilir. Bu mesele, özellikle dijital altyapı, istihbarat ve askeri iletişim alanlarında olmak üzere ulusal güvenlik açısından ciddi bir mesele olarak değerlendirilmektedir.

Bu süreç Özbekistan'ı da etkilemektedir; zira ülke, Türkiye ile askeri işbirliğini güçlendirmekte, ortak tatbikatlar düzenlemekte ve insansız hava aracı üretimi, personel eğitimi ve askeri tıp alanlarında işbirliği yapmaktadır. Aynı zamanda Rusya ile askeri-teknik ve eğitim alanındaki ilişkilerini de sürdürmektedir. Bu da ülkenin tek bir taraftan yana olmadığını, aksine çeşitli güç merkezleriyle eşzamanlı olarak etkileşimde olduğunu göstermektedir.

Ayrıca Türkiye'nin bölgeye girmesi hissedilir bir hale gelmiştir; zira insansız hava araçları, savunma sanayisi ve askeri teknolojileri Orta Asya'da büyük ilgi uyandırmaktadır. Bu süreçte Azerbaycan önemli bir bağlantı noktası haline gelmiştir: Zira Kazakistan ile Azerbaycan arasındaki askeri bağlar giderek güçlenirken, Türkiye, Azerbaycan ve Orta Asya arasında ulaştırma ve güvenlik alanlarında işbirliği pekiştirilmektedir. Nitekim Azerbaycan'ın, Batı'nın bölgedeki nüfuzu için ana bir bağlantı noktasına dönüştüğünü savunan görüşler de bulunmaktadır.

Aynı zamanda Rusya ve Çin bölgedeki nüfuzlarını korumaya çalışmaktadır. Zira Rusya açısından Orta Asya, geleneksel bir güvenlik alanı olarak görülürken, Çin için ise sınır güvenliği, ticaret yolları ve ekonomik çıkarlar önem arz etmektedir. Bu nedenle bölge, kademeli olarak ABD-Çin rekabeti, Rus çıkarları ve Türk nüfuzunun kesiştiği bir arenaya dönüşmüştür. Bu operasyonlar, ABD'nin Orta Asya'daki stratejik nüfuzunu genişletme politikasıyla da uyumludur.

Sonuç olarak: Orta Asya ülkeleri, henüz tam anlamıyla hiçbir dış gücün askeri yörüngesine girmiş değildir. Ancak harici askeri-teknolojik etki giderek güçlenmektedir. Bu nedenle bölgenin, ne Rusya'ya, ne ABD'ye, ne Çin'e, ne de başka herhangi bir dış güce askeri ve teknolojik açıdan bağlı olmaması gerekir. Dolayısıyla temel görev, kendi kendine yeten bir savunma sanayisi kurmak, teknolojiyi geliştirmek, nitelikli kadrolar hazırlamak ve stratejik kararlar alma konusunda bağımsız bir kapasite oluşturmaktır.

Ne yazık ki Orta Asya ülkeleri bugün, Batı'nın askeri, ekonomik ve sosyal tekliflerini giderek daha fazla kabul etmekte ve Amerika ile Batı'nın nüfuz alanına daha derin bir şekilde girmektedir. Oysa dış güçlere bağlı olmaması, daha iyi bir şekilde hem kendi çıkarlarına hem de halklarının çıkarlarına hizmet edecektir. Bunun için en doğru yol, bölgesel imkânları birleştirmek, kendi topraklarında ağır sanayi ve savunma sanayisini geliştirmek ve askeri ihtiyaçları mümkün olduğunca bağımsız bir şekilde karşılamaktır. Zira dış güçlere bağımlılık, hiçbir ülkeye gerçek bir gelişme ya da bağımsızlık getirmemiştir.

Orta Asya ülkelerinin, jeopolitik ve stratejik önemlerini, tarihsel konumlarını ve dünya ilimlerine yaptıkları büyük katkıları unutmadan, İslam temelinde birleşmeleri ve sömürgeciliğe yol açan Batılı teklifleri reddetmeleri gerekir. İşte o zaman İslam onları birleştirecek, Hilafete doğru ilerlemenin temelini atacak ve kendilerini dünyanın süper güçleri olarak gören güçleri, Allah'ın izniyle, kendilerini hesaba katmaya zorlayacaktır. Nitekim alemlerin Rabbi şöyle buyurmuştur: وَأَعِدُّوا لَهُمْ مَا اسْتَطَعْتُمْ مِنْ قُوَّةٍ وَمِنْ رِبَاطِ الْخَيْلِ تُرْهِبُونَ بِهِ عَدُوَّ اللَّهِ وَعَدُوَّكُمْ وَآخَرِينَ مِنْ دُونِهِمْ لَا تَعْلَمُونَهُمُ اللَّهُ يَعْلَمُهُمْ **“Onlara (düşmanlara) karşı gücünüz yettiği kadar kuvvet ve cihad için bağlanıp beslenen atlar hazırlayın, onunla Allah'ın düşmanını, sizin düşmanınızı ve onlardan başka sizin bilmediğiniz, Allah'ın bildiği (düşman) kimseleri korkutursunuz.”** [Enfal 60]

Hizb-ut Tahrir Merkezi Medya Ofisi İçin Yazan
İslam Ebu Halil - Özbekistan